

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня впрім неділю і руских свят в 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. вул. Домбровського (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламация неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісламі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Князь Григорій Волконський про сучасне положенє Росії.

(Дальше).

Земский Собор і конституція в Росії.

Виказавши, що причиною розладу в Росії є безконтрольний і бюрократичний устрій, котрий гнобить свідомість народів в Росії, доходить кн. Волконський зовсім природно до висліду, що одним виходом із сего положеня може бути заведенє в Росії репрезентативної системи.

Деякі думають, що зміна сучасного розладу можлива без переходу до конституційної управи. Кн. Волконський не згоджує ся з сим поглядом. Розширенє самоуправи без явности і контролі над міністрами ніколи не обезпечить кравви спокійного розвитку суспільного житя. Безконтрольність зверху викликає наслідок в долі. Він розуміє під безконтрольністю правительства не лише ріжні надужитя в управі, неминучі при таким устрою, але й виступає проти того, що нарід і суспільність не мають голосу при рішаню щоденних державних справ, як установа форми управи, розклад податків, ініціатива бюджету, єго контролі і затверженє, вибір шкільної програми і т. д.

Цар, обстаючи за самодержавем перед лицем цивілізованого свѣта, заявляє тим способом неспосібність до політичної свідомости найбільшого славянського племена, з якого вийшов царський рід.

Коли звироднені народности, як Греки і Португальці, або що йно народжені в політичнм житю, як Серби, Болгари, Румуни і Бури спосібні правити собою, длячогоросійський нарід відсуджений від того?

Деякі сторонники самодержавя переконані, що оно конечно для Росії для більшої величности перед очима Сходу — «Бѣлый Царь надъ Царями Царь», але на се замічає кн. Волконський, що азійські піддані відзивали ся про покійну англійську королеву Вікторію, як про «Царицю над царицями», отже хиба ходить о те, щоби поставити ідеалом часи фараонів!

Більша часть прихильників самодержавя запевняє, що оно необхідне і так сказати-б, спадщина російского племена, історично виборена російскою народністю, а забувають, що всі европейскі племена переходили подібні історичні періоди, як і російске. Апогеем самовласти було володарство Людвика XIV., котре в корінь підорвало внутрішні сили і зверху могутність Франції, а відомо, як тяжко заплатив за похибки дідів великодушний Людвик XVI, котрого чисто християнські подвиги не спасли єго від лютої пімсти.

Ті консерватисти, що признають необхідність переходу Росії до конституційної управи, заявляють, що Росія до сего ще «не готова». Досвід показує, що в усіх державах консерватисти обставали при тім погляді, що їх край «не готовий» ще був

до такої управи.

Так само було і в Росії, коли розходило ся о знесенє кріпацтва, тоді консерватисти заповідали всілякі нещастя, які могла би з того вийти. Тимчасом знесенє кріпацтва в тім часі було реформою далеко радикальнішою, якби нинішній перехід до конституції, підготовленої вже земскою управою, яка в собі містить зарід конституційного принципу. Проти тої земскої управи виступали гр. Толстой Дим., а особливо яскраво Вітте.

Коли справді Росія «не готова» до конституції, то як се вияснити, що лише случай перешикодив чотири рази трем царям дарувати Росії конституцію.

Цар Олександр I. неперечно дав би був Росії конституцію, як дарував був Польщі, колиб в другій половині свого царствованя не попав був під виключний вплив Аракчеева і з того часу єго володарство замрачило ся. Коли везли домовину царя з Таганрога в Петербург, правительство бояло ся, щоби чернь не рознесла її.

Діло декабристів було природним винцем вияви російської державної спосібности, що виразила ся протизаконно задля неможливости иншого виходу. Настало люте время. Важке ярмо царствованя Миколая I. підвело Росію під европейську коаліцію, після якої єго наслідникови довели ся звернути ся для відродін Росії до живих сил населеня і тут як і за володарства Олександра I. зібралось около престолола молоде покоління. Але кріпостники не дармували, они все можливе діяли, щоби навести Олександра II. на дорогу ретроградної політики: пожогу Апраксина Двора, пожоги в надволжских містах, польске повстанє визискувано в тій цілі і доведено до бажаного висліду, викликаючи невдоволенє, агітацію, атентати, правительство на се відповідало новими гнобленнями, а все те довело до диктаторства Трєпова в столиці. Істория повтарає ся, а нині виспа бюрократия, пильнуючи своєї власти, грає ту саму ролю коло престолола, яку грала реакційна партия в 60-их роках.

(Дальше буде).

Прелімінар краєвого бюджету.

Прелімінар бюджету на рік 1904 уложеній краввим виділом виказує слідуєчі висліди:

Видатки: Репрезентация краю 244.572 К, так як на р. 1903. Заряд 801.001 К, в порівнаню з 1903, більше о 47.627 К. Справи здоровя 2.908.766 К, більше о 92.550 К. Добродійности 61.523 К, менше о 200 К. Просвіта 9.562.432 К, менше о 520.823 К. Памятники історичні 82.520 К, менше о 2.626 К. Безпеченство публичне 630.625 К, більше о 42.135 К. Комуникації 3.611.817 К, більше о 128.293 К. Будівлі водні і меліорації 1.850.199 К, більше о 195.768 К. Рільництво 1.390.959 К, більше о 40.235 К. Гірництво 54.116 К, більше о 1005 К. Промисел і рукоділа 618.296 К, більше о 153.630 К. Довги

кравві 2.921.164 К, більше о 40.236 К. Ріжні видатки 403.524 К, більше о 5.400 К. Загалом видатки вносять 25.146.414 К, а в порівнаню з роком 1903 є більші о 1.264.876 К.

Доходи: Заряд 70.200 К, менше як в р. 1903 о 225 К. Справи здоровя 136.451 К, менше о 6.480 К. Памятники історичні 450 К, як в 1903 р. Безпеченство публичне 230.857 К, більше о 9.979 К. Комуникації 514.034 К, менше о 45.613 К. Будови водні і меліорації 70.116 К, більше о 12.337 К. Гірництво 9.000 К, як в р. 1903. Промисел і рукоділа 4.880 К, більше о 800 К. Довги кравві 21.894 К, менше о 5.108 К. Ріжні видатки 1.275.354 К, більше о 136.766 К. Дохід з оплат консулційних 6.965.080 К, більше о 649.920 К. Позісталисть з рахунків минулих літ 882.782 К, більше о 704.260 К. Загалом власні доходи вносять 10.657.466 К, а в порівнаню з р. 1903 є більші о 1.498.829 К.

В порівнаню видатків з доходами показує ся недобір в сумі 14.488.948 К, який мусить бути покритий додатками до в безпосередних податків.

Сума податків безпосередних вносять 24.000.000 К, а числячи видатність 1 сот. додатку на 240.000 К, одержить краввий виділ з того жерела суму 14.513.898 К. В сей спосіб стане покритий не тільки висше виказаний недобір, але позістає ще звизка доходів до розпорядности сойму в сумі 24.950 К.

Біжучі вісти.

Про гостину Едварда VII у Відни доносять денеші подробиці, як свѣтло і сердечно відбуває ся єї перехід. В понеділок о год. 5. пополудни цїсар привітав прибувшого гостя на дворці, де були зібрані архикнязі і представителі властей. Едвард VII явив ся в мундурі полковника 12. полку гузарів, а цїсар в мундурі полковника англійского полку гвардії. Шестикінним запрягом оба монархи поїхали до Бургю посеред шпалрив незмірної товпи зібраної публики. Порядок був всюда знаменитий. О год. 8. почало ся галево принятє. Монархи пили навзаїмні тоасти, при чім музика інтовувала гимни англійский і австрійский. Король Едвард в своїй промові іменував цїсаря Франц Йосифа польним маршалком англійської армії. По прийнятю перейшли гості на розмову до инших саль. О год. 9. король удав ся до своїх покоїв.

Ві вторник відбуло ся сніданє в англійській амбасаді, при чім король Едвард вніє слідуєчий тоагт: «Скоро нахожду ся на австрійській землі, хочу єще раз подякувати Вашій Вис. милости за сердечне і горяче принятє якого я дізнав у Відни. Моїм чувствам я особливо хотїв би дати вираз. На здоровлє Вашої цїс. милости яко польного маршалка моєї армії, нехай живє Єго Цїс. милість Цїсар і Король.» Цїсар відповів: «Вельми я був би радий, щоби міг прибути на англійську землю і єще раз повитати Вашу кор. милість. Дякую В. кор. милости за уділенє мені високої відзнаки, якою я горджу ся, а яка мов відношенє до англійської армії ще більше затїснить. Пю на здоровлє В. кор. милости, і на благо англійської армії. Многих літ!»

По сніданю король принимав представителів чужих держав і депутацию віденьских Англійців. Вечером відбуло ся фамілійне принятє у

архикнягині Марії Йосифи, а рівночасно в маршалківській палаті відбув ся обід для королівської свити і запрошених гостей. О год 8 вечером відбуло ся галеєве представленє в надворній опері, на яке явили ся оба монархи, архикнязі, міністри і др.

Лондонський Times пише: Відвідиня короля Едварда у цїсаря Франца Йосифа є досяглим доказом значїня Австро-Угорщини, як могутного, політичного чинника в теперішнім положеню і доказом поваги, яку всі признають власникови сеї держави на поли міжвародної політики. Англія покладає найповніше довіре в справедливий осуд і ясність намірів цїсаря Австрії.

В російськїм кабінетї міністрів наступила важна зміна. Дотеперішній міністер скарбу Сергій Вітте іменованій презесом міністрів, а на єго місце прийшов Едвард Плеве, дотеперішній директор державного банку. Вітте родив ся в Тифлісі 1849. року, де єго отець був директором департаменту рільництва при кавказкїм намієнствї. Гїмназію кінчив в Кїшеневї, університет в Харкові, та з іспитами з фізично-математичних наук став урядником при зарядї одескої відноги західно-полудневих залїзниць, де небагом обняв становишко начальника. Підчас турецько російської війни відзначив ся на сїм становишку, тому покликано єго до Петербурга до залїзничої комісії задля оприцюваня основного закона російських залїзниць. В р. 1889 покликано єго до правительственной служби при міністерствї скарбу в роли начальника залїзничого департаменту, а заравом на члена ради міністра комунїкації. В лютім 1892 став міністром комунїкації, а в вересни того самого року міністром скарбу по Вишнеградскїм. Богато реформ і підприємств перевів Вітте, особливо на поли рільництва і комунїкації, між иншим: реформу селяньского банку, видаване позичок на застав збіжа, ревізія щадниць, внесенє громадскої поруки за податки селян, заведенє горівчаного монополю і внесенє пропанї, дальше величезні будови залїзниць, головно сибїрекої, манчурскої, заведенє нового стемилевого закона, реформа податків, заведенє золотої валюти, основанє багато шкїл торговельних і заводових, організація пожарничої сторожи і др. Новий презес міністрів є автором твору «Основи залїзничих тарифів», а надто поміщував багато заводових статей в часописах: Русь, Зоря, Кївлянин, Кївское слово, Инженір.

Евард Плеве родив ся 1852 р., а по укінченю студій в александрийскїм ліцею, вступив до служби при міністерствї скарбу в р. 1872. і там відбув цілу свою карьеру аж до міністерської теки, обнимаючи провід ріжних фїнасових ресортів. Теперішній міністер скарбу був ревіним помічником Віттого і особливо на становишку директора державного банку перевів єго основну реформу, підносячи єго вплив і значїне для економічного житя Росії. Так отже новий

міністер вступає на нове становишко з великим засобом факхових відомостей і зі зрозумїнем загальних економічних потреб.

Ситуация в Македонїї.

На подїї в Македонїї, закритї заслоною турецької офіціальної мовчанки, кидає деяке світло допись, яку краківский Czas одержав від перебуваючого в Солунї свого кореспондента.

Повстанє розширює ся чим раз дальше; — пише др. З. С. В протягу двох тижнів, коли жива покінчуть ся, оно вибухне загально в солунськїм віляєтї. Тимчасом в віляєтї Монастир комїтети і начальники ворохобничих відділів розвивають розпучливу діяльність, щоби революційний рух вчинити за гальним і порушити найширші верстви населеня. Повстанє, як відомо, приготовила внутрішня організація, яка коло 10 лїт працювала в Македонїї. Єї органи находять ся майже в кождїм болгарскїм селї; через учителїв і попів веє ся агїтація довго і терпеливо. На чолї організації стоять Сарафов, Груєв, Тошев і Лобамчев.

Насуперек фалшивим донесеням майже всіх дневників, Сарафов зовсім не був в Солунї перед кількома місяцями, але перейшовши границю дістав ся Морїбова; потім з властивою собі зухвалостю обїзджав гонений властями, села бітольскою віляєту. Зраджений і окружений в однім з гірских сїл, успів перебити ся за помочю бомб через перетень вояків. Се не адержало єго від дальшої агїтації.

Душею повстаня в бітольскїм віляєтї є менше звісний Дамян Груєв, уроджений в Македонїї, пізнійше професор в Софїї, знаменитий агїтатор і визначний бесїдник. Зловлений в р. 1900. і засуджений, відбував в'язницю в Монастирї, відтак в Малій Азїї. Коли єго увільнено визелїдок амнестії, прямо з в'язниці удав ся до повстанчого відділу. Тепер кермує рухами віляєту.

Христов Тошев, бувший професор болгарского семинара в Царгородї, тепер перебуває також в горах. Єму визначено 10 днів до ставленя перед судом; після того часу засудять єго заочно і сконфісують маєток. Провідником звісного наладу на Крушево був Чурчич, вождь великого ворохобничого відділу.

В крушівскїй справї я є в посїданю некомплетної поїменної листи 200 дїмів спалених і 40 людий змасакрованих (число досягає звиш 90).

Є се впрочім одинакий папір в моїм посїданю, бо сконфісовано менї вчєра всі нотатки, книжки, папери, не поминаючи навіть перского порошка, коверт, мила, паспорту і ручного ножика.

Помимо всяких перешкод, які власти ставлять кореспондентам дневників, я успів розмо-

вити ся з хлопами з околицї Фльорія. В Армєску остав тільки один дїм цілий. Вояки недалеко села понесли страти від повстанців і за те напали на село. Страшна була різня. Змасакровано відразу 55 людий, не жалуєчи жінок і дїтий. Перед кількома днями число спалених сел перевищало 50. З околиць Орїди нема вісток, бо комунїкація зовсім перервана.

Вчєра туй під Вертекоп я бачив величезні стовпи диму паленого села. Прибувши до Єкші-Су я застав поцолох. В ноци з вторника на сєреду повстанці здобули місточко Нев-Єєка і вїтяди 150 вояків. Після урядових жєреє, число хлопів, що увїїшли до міста, виносило 5000, що впрочім не видає ся менї імовїрним.

НОВИНИ.

— Калєндар. В четвер: руско-кат. Тадея апост.; рим. кат. Ізабелї, Бронїслава. — В пятницю: руско-кат. Агафонка рим.-кат. Розалїї.

— Всїх наших довжників просимо вирівнати рахунки, бо в противнїм случая в найблизших днях застаювимо їм висилку часописц, а своїх претенсій будемо доходити иншим способом. — *Адміністрація „Руслана“.*

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: «Адміністрація часописца Руслан».

— Галицький сойм — як доносить «Дєвнїк польскї» — має зібрати ся дня 21. вересня с. р.

— Аматорське представленє в Станїславовї. В недїлю дня 6. с. м. відиграють аматори тов-а «Руска Хата» в Станїславовї в театральній салї ім. Монюшка комедїю Льва Лопатиньского «Паради» на дохід будови власного дому. Цїни дуже приступні. Початок о 7½ вечєр.

— 3 Тернополя доносить, що в сїх днях має почати ся перебудова тамошнього залїзничого двірця. Оба бїчні крила двірця будуть продовженї, а старий будинок стане перестроєний лише в серединї. З переду добудує ся просторе підїє в овальним вікном широким на 8 метрів в сецєсійнїм стилю. Салї для подорожних мають бути розширенї, а крім того в окремїй салї буде приміщенїй буфет II класи. Приватні помешканя урядників усуне ся з двірця.

— Кара за поворот з Америки. З Грибова доносить: З села Мішалїнїї під Грибовом вїїхав перед 8 роками до Америки 17-лїтний парубчак Ковбаса і недавно повернув до родинного селя. Сейчас по поворотї зголосив ся Ковбаса до староства і заявив, що хоче відбути війскову службу. Староство однак передало справу прокураторїї, а карний трибунал в Новім Санчи засудив Ковбасу на 3 днї арешту і 5 К. гривни.

— Святкованє недїї. Що наші обшарники а з ними і їх пахтарї стараять ся своєю супрематцию над нашим селянином розтягнута поза економічні границї на політичне поле, се знаєна річ. Наш селянин повинен служити панови не лише на ланах, але також і при виборчїй урнї, так думають собі наші обшарники, та він, себ-то селянин, повинен свого дїдича ради забувати не лише, що він вільний горожанин, чоловік, але також, що він християнин. Так міркує і обшар-

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

IX.

Укінчуючи університет, я одушевляв ся медициною і горячо вірив в неї. Наукові прабданя її величезні, дуже багато в людськму організмі нам приступного і зрозумілого; а з часом в ньому не буде для нас ніяких тайн і дорога до сього певна. З таким, цілком означенім, відношенєм до медицини я почав практику. Але тут я знов наторкнув ся на живого чоловіка і усї мої виробленї погляди захитались і заколебались. «Значїння сього органу ми ще не знаємо», «дїланє такого средства для нас поки що цілком не зрозуміле», «причини походження такої-от недуги для нас невідомі». Хоть наука і заволувала великі области, але що з того, коли доволка розжягають ся такі необняті обрїї, де все ще темне і незрозуміле? Що, в дійсности, розумію я в хорім чоловіці, коли не розумію в сього, як маю до нього приступити? Механїзм годинника без порівнаня простїйший від людського організму; а про те, чи можу я взятись за напору годинника, коли не знаю призначеня хоть би одного з найнезначнїйших колїсцят в годиннику?

Так само, як при першїм моїм познанню з медициною, мене тепер знов вразила нескінчена неточність її діагностики, страшєнна хитливість і непевність усїх її показань. Тільки ранше я переймав ся глибокою погордою до когось, «до них», які створили таку лиху науку; тепер же її неточність ставала передо мною, як природний і доковечний факт, але ще тяжчий, ніж перед тим, бо він наторкає ся на житє.

Ото передо мною сєй загадковий, недоступний для мене живий органїзм, в яким я так мало розумію. Які сили кермують ним? Які то ті найнїжїйші процеси, що без перерви довершуют ся в нїм? В чїм лежить суть впливу лїків, які вводять ся в нього? В чїм тайна зародку і розвитку недуги? Бацьцль Коха викликає в організмі сухоти, бацьцль Лефлера, який на позір так мало відрїзняє ся від бацьцля Коха, викликає дифтерїю — чому се? Я втрискую хорому під шкіру розчин апомотерїна — він кружить по цілому тілі індїферентно, а доторкаючись до рвотного центра, побуджає його; у мене навіть валяку нема на розумїне того, які хемїчні особливости означених нервових клітин і апоморфіна витворюють єї взаїмі відносини.

До мене звертаєть ся з помочю дївчина, що терпить на мігрєну. В чому суть тої мігрєни? Підчас припадку недуги лоб в хорї стєє холодно, а вїрїці розширюють ся; дївчина малокровна; все отсе вказує на те, що причиною мі-

грєни в сїм разї задражєненє симпатичного нерва, викликанє загальною малокровністю. Гарне поясненє! Але яким чином і чому сама малокровність викликала в сїм случая задражєненє симпатичного нерва? Де і які цілючі сили органїзму, що борють ся з повсталим розетровєм і які я повинен піддержати? Які дїлає на сязєм симпатичного нерва той фєнсуатин з кофеїном, а на малокровність — те залїзо, які я приписую? І ось хора стоїть передо мною і я берусь помогти їй, може навіть і поможу, а рівночасно нічого не розумію, що з нею і як поможе їй те, що я приписую.

Я не маю ані дрібки понятя про тишовї процеси, спільні у всїх людських організмах; а тимчасом кождий хорий стєє передомною в цілїм багатствї і ріжнородности своїх індївїдуальних особливостей і відклонєнь від пересїчної норми. Що можу я знати про них? Двох, на позір, однаковїсєнько здорових людий перемочило собі ноги; один дістав нежит, другий — острый суставний ревматизм. Чому се? Найвища давка морфіна три центїграмм; дорослий, зовсім не хорїї втрискнуєно під шкіру пять мілліграмів морфіна — і вона вмерла. Для вїясненя таких фактів в медицині є спеціальноє слово «їдіосїнкразїя», але термін сєй не дає менї жадних вказївок на те, коли я маю ждати чогось подїбног... Найвища давка хлїораль-гїдрату на добу — пять грамів. Недавно др. Девїс подав вістку про

двірський в Шубранці на Буковині. Щоби вбити в наших мужику кожде благородніше почуте, зробити его своїм немічним оружем, вислає обшар двірський в Шубранці людей в неділю рано, підчас Служби Божої до стадії у Жучці зі збіжем. До двадцять фір стануло в неділю 30. м. м. перед магазином стації Жучки і люди, так як би і не спили о неділі, в чорній буденній одежині двигали мішки зі збіжем до магазину. Отсе доказ, як по обшарах двірських знущють ся над нашим народом, не шануючи ні его народности, ні віри.

— **Учителі з Галичини** — читаємо в «Буковині» — що старають ся о місце на Буковині, не потребують, як се часто лучає ся, удавати ся до нікого листовно чи лично, бо се на нічо не придасть ся. Єдиний спосіб дістати на Буковині посаду учительську, є подане в потрібними документами, особливо зі свідцтвами, яке належить вносити до краєвої ради шкільної в Чернівцях. Убігатель, що є в учительській службі, мусить вносити подана через свою повітову раду шкільну, залучивши до них крім свідочств ще й кваліфікаційну таблицю. Хто переконає ся, що его повітова рада шкільна не вислала подання до Чернівців, що в славній польській Галілії пераз буває, най внесе друге подане прямо до краєвої ради шкільної в Чернівцях без прилог, в котрім най скаже, коли і через котру повітову раду шкільну галицьку він перше подане. Хто-ж не займає учительської посади в Галичині, той може вносити поданя о учительській місці на Буковині безпосередно до краєвої ради шкільної, виказавши докладно, чи й де був на посаді в Галичині, відколи скінчив семінарію, про котрі посади мусить приложити декрети настановлення і увільнення, а за час, від котім вже не займав посади в якій публічній службі, треба предложити свідочтво моральности. Про правдивість всего того, що сказано в таких поданнях, наступає відтак переписка між буковинською а галицькою радою шкільною. Задля омицня всяких містифікацій, на що звертаємо особливу увагу убігатель, щоби не трудили ся даремно, коли не мають за собою бездоганности. На остаток зазначаємо, що всякі поданя осіб, котрі не мають хоч іспиту зрілости із семінарії учительської, дарє ні, бо таких убігатель і на Буковині безліч. В інтересі галицького учительства було би, щоби і галицькі рускі газети повторили се виснене, яке маємо з компетентного жерела, яко єдиний спосіб до осягненя учительської посади на Буковині. Всякі інші заходи писемні чи устні даремні».

— **Іменованя.** Цсар іменував директором П реальної школи у Львові Михайла Літинського, а директором нової реальної школи в Снятині Едмунда Гржемського.

— **Нещасливі пригоди.** На залізничім шляху межі Нижанковичами а Черемислем найдено переїхане тіло хлопця незнаного назвиска. — На двірськім обшарі в Іванчанах коло Збаража найдено повішеного 14-літнього хлопця Конрада Тивора. — На горі Магура коло Жаба понісив ся гудул Никола Сомейчук з жалю, що его скривдив при заплаті підприємцею дарабів Авраам Френкель — Глухонімий Мошко Мендель дістав ся на залізничім шляху Стрий-Моршан під колеса особового поїзду. Мимо безпроводної лікарської помочи помер нещасний за кілька годин від завданя ран. — В Слобідці турилецькій засипала земля при копаню глини Данила Ба-

одного хорого, який, терплячи на зуби, протягом трех діб, без ніякої для себе шкоди прийняв шістьдесят грамів хлораль гідрату, се б то по двадцять грамів на добу; і я не маю ніякої основи перечити можливість сього. Колиб автор місто 60 поставив 160, я так само не міг би з певністю перечити сьому — так мало ми знаємо чоловіка в его особливостях.

І які средства дає мені наука на те, щоби проникнути в живий організм, пізнати його недугу. Де-що, розумієть ся, вона мені дає. Передомно на пр. хорий: його морозить, він жалує ся на домане в суставах, селезінка і печінка його побільшені. Я беру в нього каплю крові і розглядаю її під мікроскопом: між кровю а тими тільцями швидко вють ся тоненькі спіральні животики; се спіраллі поворотного тифа, і я цілком певно кажу: в хорого поворотний тиф. Колиб наука давала мені такі само певні средства для пізнаня усіх недуг і усіх особливостей кожного організму, то я міг би відчувати почву від ногами. Але в величезнім числі случаїв сього нема. На основі зовсім незнаних даних я повинен ставити виводи, такі важні для життя і здоровя мого хорого.

(Дальше буде).

рицького, віття двоїх дітей, котрий погіб на місці. Причиною нещастя була власна неосторожність.

— **Цукор подешевів.** Віденські часописи донесли, що з днем 1. с. м. подешевів цукор в кістках о 11 сот. а в головах о 12 сот. на кільо, а від 15. жовтня ціна клг. цукру спаде о дальших 9 і 10 сот. Однак торговлі маючи більший запас давного дорожнього цукру, продають его дальше по старих цінах. В Кракові приміром подешевів цукор аж з днем 8. с. м.

— **Школа модярства в «Труді».** З днем 15. с. м. розпочинає ся в товаристві нашім курс модярства під управою п. Анни Грегоровичевої, властительки вис. ц. к. намісництвом концесіоновою школи модярства. Курс сей тревати буде десять місяців, т. є від 15. с. м. 1903 до 15. липня 1904, а наука по три години денно з віткою неділь і руских свят. — Оплата вносить: вписового 4 К і місячно по 20 К в случаю учащаня на науку в годинах передполудневих, а 12 К в случаю учащаня на науку в годинах пополудневих. Всякі оплати з гори. Зголошення шсьменні і устні з зложенем вписового приймає ся вже тепер. — *Дирекція.*

— **Убийство і самоубийство.** Нині рано в помешканю при пл. Бернадинській ч. 17 найдено в калужі крови мертві тіла столяря Вал. Недюдловського і его судженої Анастасії Чопровської, а при них лежав револьвер. Недюдловський застрелив себе і суджену — як каже в листі — тому, що з важних причин не могли они повінчати ся.

— **Міліонер з 3-ма коронами.** Манулої ночи арештувала львівська поліція якогось Баруха Бінда з Коломиї, елегантно убраного, який представляв ся як міліонер-капіталіст, доктор прав і медицини і властитель міжнародного бюро для заклочуваня суицидств. Барух познакомив ся з ріжними агентами у Львові і натягав жєнщини на грубі квіти, обіцяючи їм вийти мужів. При арештованім «міліонері» найдено всего 3 К.

— **Львівські самоїзди.** В цілім Львові є доси два самоїзди, але оба не мають вправленях машиністів. Наслідком сего одия самоїзд, власність «нафтової спілки» поторощив ся вчєра на кулі дров на ул. Городецькій. В другім самоїзді завадила ся вчєра бензина, в хвили, коли їхав ул. Хорундичани. Машиніст показав ся на стілько проворним, що скермував самоїзд в гору уличкою на Цитаделю. Мимо стрімкої дороги самоїзд гнав в гору як куля, поки не вигоріла бензина і «задиханий» самоїзд пристанув на Цитаделі. На щастє обійшло ся сям разом без пригоди.

— **Бунт жінок.** В однім селі на Угорщині мусіла сими днями жандармерія ужити оружя проти бунтуючих ся жінок. В тім селі була баба на імя Муклош, що ходила до жінок, примовляла їм і давала від слабостий пшти вейлакї зїля. Она примовила так одній жінці і дала єї напшти ся такого зїля, що ся по двох днях померла. Лікарі при секції тіла найшли, що жінка померла від випитого зїля. Бабу арештували жандарми і завели до касарні. Небавом жінки з цілого села зібрали ся перед касарнею і жадали випущєня на волю баби і почали кидати у двері і вікна камінєм. Коли жандарми показали ся, дістали і они від жінок кілька камінїв. Тепер дали жандарми огня і убили дві жінки на місці, а кілька ранили. Се помогло і товпа розбігла ся.

— **Всі П. Т. крамарів і управителів крамниць брацтв церковних, громадських, читальняних і інших** прошу в їх власнім інтересі загальної крамничої торговлі подати мені по можности як найскорше кореспонденткою своєю адресу, т. є. імя і назвиско, місцевість, а також загальну квоту, на яку продали товарів за цілий 1902 р. і звідки поберали товари до крамниць. Коли крамницю засновано в р. 1902, то прошу подати загальну квоту, на яку сиродано товарів від того дня, в котрім відкрито крамницю, до 31. грудня 1902 р. При крамницях, заснованих в 1903 р., прошу, о поданє тої квоти за час від основаня по день нинішній. При тім прошу Всєч. оо. душастирів, учителів і всіх свідомих людей в тих громадах, в котрих знаходять ся крамници, звернути увагу крамарів на се мє оповіщенє і волінуті на них, щоби в інтересі крамниць і торговлі прислали мені то, о що я їх висєне прошу. — *Іван Бачинський* у Львові, ринок 10.

— **Сонна хвороба.** В Ломжі приключила ся подія, яка звернула на себе увагу лікарів. Отсе студент Б. заснув дня 1. падолиста м. р. і доси не можна було его на довший час пробудити. Недужий є свідомий свого стану і стараєсь отрясти ся з сонливости, але без успіху. Пересічно раз на місяць він будить ся, але сейчас знова засипляє. Сон є того рода, що через него студент чує все, що коло него діє ся, лише не може говорити. Лише один раз відізнав ся до лікаря словами: «Ах, як я терплю». Мимо того, що его заливають пливними стравами, то він так висох, як кістяк.

— **Нещастє на манєврах.** При вправах кавалерії в Альзаций коло Гагенау стало ся нещастє задля спізнєня команди при атаку двох

полків драгонів. Полки замість станути, впали на себе неначе на війні з таким розмахом, що кількадесят коний разом з їздцями повалило ся на землю, придавлюючи собою їздців. При тім згнуло чотирох драгонів, а ранених було кільканацять.

— **Погани в Сибірі.** Межі Черемисами і Вотияками, що заселяють околиці Вятки, є багато поган. Є се переважно родини убогі і темні, однак лагідні і спокійні. Нужденні їх оселі лежать між оселями заселєними христианами. Не остало се без слїду на їх релігійних пересвідченях. Черемиси і Вотияки ходять часто до церков, молять ся там разом з православними перед іконами святих, так, як по своїх домах молять ся до своїх камінних або глиняних та деревляних ідолів. Православні поли старають ся на-вернути їх на християнство, але се лише почасти їм удало ся. Навертанє згаданих племен на православє відбувало ся мировою дорогою при помочи «водки», за якою они пропадають більше, чим за своїми ідолами. Коли однак в недалекім місті Саропіль позелєв ся новий архирей Володимир, відносини значно змінили ся. Він задумав одним замахом знищити поганьство. Розвідавши добре, які дерева в лісі почитють погани, архирей вибрав ся там з соткою рубачів і в присутности поган приказав вирубувати цілий ліс. Коли по «святім» лісі лунав відгомін сокир, архирей проповідував перед поганами, замілілими з великого дива. З проповіді, розуміє ся, погани мало що второпали, бо не добре знали російську мову, але так заслухали ся і задививши ся на сияючого блєскім риз архирей, що навіть на згадку їх не прийшло спиняти рубачів при ищєню «святых» дерев. Вкінці на приказ архирєря погани розійшли ся доміа, і аж тепер почали роздумувати над тим що стало ся. Ратувати «святій» ліс було вже за пізно, тому весь їх гнів звернув ся на архирєря. Дожидали лише нагоди, аби покарати архирєря. В тиждень заїхав до села Черемисів архирєрей з полами і диками, аби хрестити поган. За кілька хвиль ціле село було в руху. Ті, що перші прибігли, своїм поведєням звернули вже увагу полів, що в селі щось недоброго коїть ся. Однак за пізно було втікати, бо зі всіх боків напливала товпа темного поганьства і кинула ся на духовників. Найгірше вийшли дяки, бо кількох з них в обороті своїх панотців наложило головою. Архирєрей утік до ліса і аж по двох днях трафив до Сарополя.

— **Дрібні вісти.** Краєвий виділ уділив повітовому виділови в Збаражі 20.000 К. безпроцентовой запомоги на будову громадських доріг І. класи зі Збаража до Підволочиск і зі Збаража до Березовиці малої. — Мицьанський банк в Станіславові закупив реальність при ул. Сніжинській ч. 11. за 100.000 К. від Едм. Равха і спілки. — В Сяновідеку спіймано 17-літнього хлопця Николая Тишовицького, який напав перед кількома днями на жида Райнгарца і жадав від него грошей.

Посмертні оповістки.

— **О. Ізидор Темничий,** парох в Кудинківцях, зборівського деканату, упокоїв ся 30. серпня по довгий недузї в 69. році жата а в 41. р. святицєнства. Покійний був щирим народолюбцем і ніколи не відтягав ся від народної праці. В. є. п.!

Телеграми

з дня 2. вересня.

Відень. Цісар покликав до себе на аудієнцію б. президента угорського кабінету гр. Сєхєніого, який перебував тепер в Райхєнау.

Відень Виділ німецького союзу, зложений з чотирох членів, зібрав ся нині на нараду. О 10½ год. рано були всі чєтири члєни виділу на довший аудієнції у д-ра Кербера.

Відень. Одна з тутєшних часописей, звичайно добре поинформована, доносить, що російський цісар не приїде до Відня, але поїде прямо до Стирії, куда запросив его цісар на лови.

Берлин. Заповіджена на вчєра війскова парада, на якій мав бути цісар Вільгельм, не відбула ся, а як причину подано непогоду. Однак розійшла ся чутка, що власти дізнали ся, немовби цісарєви мало грозити якєсь небезпечєнство, тому відкликано параду.

Будапєшт. Опозиційна праса дуже остро виступає проти гр. Апоїного і висказує єму заяву недовіря. На президента будучого кабінету поручає бар. Банфіого і твердить, що пересидєня не роз'яже ся без заведєня угорської команди.

Прага. Молодеческий клуб збере ся дня 4.

с. м. на засіданні в Празі, аби нарадити ся над нинішню ситуацією.

Софія. Відділ македонських ворохобників заняв без опору прибережне місто Вассіліко. Місцеве грецьке населення прийняло Македонців з ентузіазмом.

Вісти господарські, промислові і торговельні

Рахунок «Красового Союзу кредитового», стоваришена зареєстрована з обмеженою порукою у Львові за місяць серпень 1903.

Стан довжний:

Table with financial data for the 'Krasovogo Soyuza kreditovogo' for August 1903. Columns include item name, amount in kopecks, and percentage.

Стан чинний:

Table with financial data for August 1903, including items like 'Движимости', 'Льокації', and 'Копшти спору'.

Разом 744.344-66 кор.

Членів прибуло 5, убуло 0, остало з кінцем серпня 1903 422 з 1111 декларованими уділами в сумі 55.550 кор. Стопа процентова від вкладок 4 1/2 %.

Дирекція.

Проспект.

По вичерпанню в книгарській продажі збірки новель Івана Франка «В поті чола» приступаю до збірної видана всіх дрібніших оповідань збого автора з виємком тих, що були доси або мають бути далі видані накладом «Українсько-руської видавничої Спілки».

Видане обійме на разі 10 томів беллетристики і два томи праць наукових з обсягу історії літератури та критики. Ціла серія з 12 томів, кождий в обемі до 10 аркушів 8-ки, вийде друком до кінця 1904 року; перших 6 томів будуть готові ще в біжучім 1903 році. Се нове видане буде містити побіч передруків давніших оповідань також цілий ряд нових або доси недрукованих, і то так, що кождий том побіч давніших буде містити нові твори. Редакцією займає ся сам автор, який доконує також і в давнійших творах багато языкових і річевих поправок, а в передмовах пояснює обставини їх написання, їх жерела і т. п.

До кінця липня с. р. вийшли у світ три перші томи, що містять отсі оповідання (нові, або доси нашою мовою недруковані твори означуємо звяздкою).

Т. I. Добрий заробок і иньші оповідання. (*Передмова. Добрий заробок. Сликач. Муляр. Історія мови січкарні. Сам собі винен. Домашній промисел. *У кузні).

Т. II. Панталаха і иньші оповідання. (*Перед-

мова. *Панталаха. Хлопська комісія. *В тюремнім шпиталі).

Т. III. Малий Мирон і иньші оповідання. (*Передмова. Малий Мирон. Грицева шкільна наука. Оловець. Schön Schreiben. *Отець гуморист. *Гірчичне зерно. Борис Граб).

Друкують ся і незабаром вийдуть:

Т. IV. З бурливих літ. (*Передмова. Гриць і паняч. *Різуні. *Герой поневолі).

Т. V. Над Черемошем. (*Передмова. *Як Юра Шикманюк брив Черемош. *Терен у повзі. *Чудо в Головах).

Т. VI. Із секретів поетичної творчости, зарозом причинки до естетичного пояснення поезій Т. Шевченка.

Видане виготовляється на пліхшім і на ліпшім папері і буде оздоблене новим портретом автора.

Бажаючи причинити ся до розповсюдження тих творів, яких вартість оцінила наша й загранична критика (ціла збірка «В поті чола» вийшла минулого року російським перекладом), ставлю ціну поодиноких томів як найнижшою, а надто розписую передплату на цілу 12-томову серію.

Передплата на всіх 12 томів на пліхшім папері (такім, як папір перших томів беллетристичної серії У. Р. Вид. Спілки, в подібній полотняній оправі) вноситься з пересилкою 16 К.

На ліпшім папері, оправлено по 3 томи разом у кращу оправу, з пересилкою 24 К.

Видане не має спільного титулу, кождий том творить для себе окрему цілість і продається також окремо, на пліхшім папері в оправі по 2 кор., на ліпшім папері в оправі по 3 кор. Замовляючи окремі томи, треба додавати 20 сот. на пересилку.

Прошу уклінно шан. Земляків поспішити з надсиленням замовлень і передплати, щоб можна знати, як урегулювати наклад та опрацювати книжки.

Замовляти можна лише просто у видавця. Перші три томи видання будуть вислані лише тим, що зложать бодай половину передплатної ціни.

Замовлення без грошей не узгляднюють ся.

З глибоким поважанем Антін Хойнацкий Руска ул. ч. 3.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітній лікар клінічний і заведеня лічничого в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. I, II пов. (Народний Дім).

11(75-?)

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2 % листи гіпотечні
4 % листи гіпотечні
5 % листи гіпотечні преміовані
4 % листи Товариства кредитового земского
4 % і 4 1/2 % листи Банку красового
4 % позичку красеву
4 % облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with train schedules between Lviv and other cities. Columns include train name, departure/arrival times, and destinations.